

[Avaleht](#) > ... > [Teie Õigused](#) > [Põhiõigused](#) > [Czechia](#)

Liikmesriikide kohtud ja muud kaebusi lahendavad organid

Sisu koostaja:

Tšehhi

Tšehhi

Riigisisesed kohtud

Üldiselt on diskrimineerimisasjades esimese astme kohtuna pädev kostja (st diskrimineerimises süüdistatava isiku) piirkondlik kohus. Kui kõik tavapärased kaebamisvõimalused on ammendatud, võib pöörduda individuaalse konstitutsioonilise kaebusega [konstitutsioonikohtu poole](#).

Konstitutsioonikohus (*Ústavní soud*)

Joštova 8, 660 83 Brno 2

Tel: (+420) 542162111

Faks: (+420) 542161309, (+420) 542161169

E-post: podani@usoud.cz

Konstitutsioonikohus on kohtuorgan, mis kaitseb põhiseaduslikkust. Selle staatus ja pädevus on sätestatud Tšehhi Vabariigi põhiseaduses. Konstitutsioonikohus ei kuulu üldkohtute süsteemi. Selle põhiülesanne on kaitsta põhiseaduslikkust ning põhiseaduses, põhiõiguste ja -vabaduste hartas ning Tšehhi Vabariigi muudes konstitutsioonilistes seadustes sätestatud põhiõigusi ja -vabadusi ning tagada, et riigivõimu teostatakse põhiseaduspäraselt.

Põhiseaduse artikli 87 kohaselt lahendab konstitutsioonikohus muu hulgas konstitutsioonilisi kaebusi, mille juriidilised või füüsilised isikud on esitanud avaliku võimu lõplike ja täitmisele kuuluvate otsuste ning muude neile isikutele põhiseadusega tagatud põhiõigustesse ja -vabadustesse sekkumiste peale. Konstitutsioonikohtu otsused on lõplikud ega kuulu edasikaebamisele.

Oma veebisaidil tutvustab konstitutsioonikohus juhendit, kus on esitatud [konstitutsioonilise](#) kaebuse menetlemist puudutav põhiteave.

Inimõigustega tegelevad riiklikud asutused

Peamine põhiliste inimõiguste rikkumisi menetlev riiklik inimõigustega tegelev asutus on ombudsman (*Veřejný ochránce práv*) (vt allpool).

Valitsuse tasandil kuuluvad inimõiguste küsimused inimõiguste, võrdsete võimaluste ja õigusloome ministri (*Ministr pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu*) pädevusse; muud inimõiguste küsimustega tegelevad organid on valitsuse inimõiguste nõukogu, valitsuse soolise võrdõiguslikkuse nõukogu, valitsuse rahvusvähemuste nõukogu ning valitsuse puuetega inimeste nõukogu, mis on valitsuse nõuandvad organid.

Ombudsman (*Veřejný ochránce práv*)

Ombudsman

Údolní 39
Brno, 602 00

Telefon: +420 542 542 111

Faks: +420 542 542 112

E-post: podatelna@ochrance.cz

Ombudsman on iseseisev, sõltumatu ja erapooletu riigiorgan väljaspool avaliku halduse süsteemi. Seega ei ole tegemist haldusasutusega. Ta kaitseb isikuid avaliku sektori asutuste ja muude riigihaldust teostavate asutuste käitumise eest, kui see käitumine on

- ebaseaduslik;
- seaduslik, kuid muul viisil puudulik või ebakorrektnen ning seetõttu vastuolus demokraatliku õigusriigi ja hea valitsemistava põhimõtetega,
- või kui need organid ei täida oma ülesandeid.

Ombudsmanil on õigus vaadata läbi kaebusi, mis puudutavad järgmiste asutuste tegevust:

- ministeeriumid ja muud haldusasutused, kellel on pädevus tegutsemiseks kogu Tšehhi Vabariigis, ja nende haldusalla kuuluvad asutused;
- kohalikud ja piirkondlikud omavalitsusasutused (st omavalitsused ja piirkonnavalitsused), aga üksnes riigihalduse teostamisel ja mitte omaenda (st omavalitsusele antud) volituste teostamisel;
- Tšehhi keskpank, kui see tegutseb haldusasutusena;
- tele- ja raadioringhäälingunõukogu;
- Tšehhi Vabariigi politsei, välja arvatud uurimised, mis on seotud kriminaalmenetlusega;
- Tšehhi Vabariigi kaitse- ja kaardivägi;
- Tšehhi Vabariigi vanglateenistus;
- kinnipidamisasutused, vanglad, lastekodud, kasvatus- või parandusasutused ja hooldeasutused
- haigekassad;
- kohtuorganid ja prokuratuur riigivõimu teostamisel (eelkõige seoses viivitustega menetlustes, kohtute tegevusetusega või kohtunike sobimatu käitumisega), kuid mitte kohtu või prokuröri sisulised otsused.

Alates 2006. aastast on ombudsman teinud järelevalvet ka kinnipeetavate isikute õiguste kaitsmise üle.

Riiklikul õiguskaitsjal ei ole õigust sekkuda eraõiguslikesse suhetesse või vaidlustesse (sealhulgas vaidlused töövõtjate ja tööandjate vahel, isegi kui tööandja on riigiasutus). Ainus erand on kaebused diskrimineeriva käitumise kohta – selliste juhtumite korral võib ombudsman sekkuda ka eraõiguse valdkonnas.

Ombudsman võib teostada sõltumatuid uurimisi, kuid ei tohi tegutseda riigi haldusasutuste asemel ega nende otsuseid tühistada või muuta. Kui ta aga leiab seadusrikkumise, võib ta nõuda, et asutused või institutsioonid võtaksid parandusmeetmeid.

Kui riigi haldusasutus või kinnipidamisasutus ei täida oma kohustust teha ombudsmaniga koostööd või ei võta pärast seadusrikkumise avastamist piisavaid parandusmeetmeid, võib ombudsman teavitada asjast üldsust.

Asja avalikuks tegemine on sanktsioon, mis on ombudsmanile seadusega ette nähtud. Sellisel juhul võib ombudsman teha üldsusele teatavaks ka rikkumise toime pannud ametiasutuse nimel tegutsevate konkreetsete isikute täielikud nimed.

Kaebuse ombudsmanile peab esitama isik, kes taotleb oma õiguste kaitsmist, või tema seaduslik esindaja. Kui kaebus esitatakse teise isiku nimel, tuleb sellega koos esitada volikiri või muu dokument, milles määratakse kindlaks volituse ulatus.

Kaebus peab alati sisaldama järgmist:

- kaebuse esitaja täielik nimi, aadress ja telefoninumber; juriidilise isiku puhul nimi, registrijärgne asukoht ning tema nimel tegutsema volitatud isik;
- juhtumiga seotud asjaolude kirjeldus, sealhulgas viide sellele, kas asjaga on pöördutud ka mõne muu organi poole ja millise tulemusega;
- viide ametiasutus(t)ele, mille vastu kaebus on suunatud;
- tõendid selle kohta, et kaebuse esitaja on tulemusteta palunud ametiasutusel, mida kaebus puudutab, võtta parandusmeetmeid;
- kui asjas on tehtud otsus, peab kaebuse esitaja esitama selle otsuse koopia
- ning asjaga seotud ja olulist teavet sisaldavate dokumentide koopiaid.

Uurimiste ja kaebuste lahendamise kestus varieerub ning oleneb alati juhtumi asjaoludest ja keerukusest. Seadusega ei ole ombudsmanile tähtaegu kehtestatud; ombudsman püüab lahendada kõik kaebused oma pädevuse piires võimalikult kiiresti.

Viisi, kuidas ombudsman on kaebust käsitlenud, ja tehtud otsust ei kuulu edasikaebamisele.

Kaebuse saab esitada:

- kirjalikult – eelistatavalt prinditud [kaebusevormil](#), mis tuleb saata järgmisel postiaadressil: Veřejný ochránce práv, Údolní 39, 602 00 Brno. Samuti on võimalik saata kiri;
- e-posti teel – (ka elektroonilise allkirjata) aadressil podatelna@ochrance.cz koos probleemi sisu kirjeldusega, või eelistatult täites [kaebusevormi](#) ja saates selle e-posti teel;
- e-andmevahetussüsteemi kaudu – ombudsmani büroo tunnus on jz5adky. Sõnum võib sisaldada täidetud kaebusevormi või kirja, mis sisaldab olulist teavet probleemi kohta;
- failiteenuse interaktiivse [elektroonilise vormi](#) kaudu, millega tagatakse, et avaldus sisaldab kõiki vajalikke üksikasju;
- avaldust ombudsmani büroo kantseleisse (Údolní 39, Brno) isiklikult kohale toimetades igal tööpäeval kell 8.00–16.00. Sel viisil on võimalik toimetada ombudsmanile kaebuse lisad mitte üksnes kirjalikult (paberil), vaid ka muudel andmekandjatel;
- esitades kaebuse isiklikult – tööpäevadel kell 8.00–16.00 on võimalik tulla isiklikult ombudsmani büroo hoonesse kaebuste vastuvõtu osakonda, kus kaebust arutatakse büroo juristiga, kes selle kirja paneb.

Valdkondlikud inimõiguste küsimustega tegelevad asutused

Ombudsman ja laste esitatud kaebused

Tšehhi Vabariigis ei ole eraldi lasteombudsmani; ombudsman tegeleb praegu ka laste esitatud kaebustega, mis puudutavad nende õiguste ja huvide kaitsmist.

Ombudsman

Údolní 39
Brno, 602 00

Telefon: +420 542 542 888

Faks: +420 542 542 112

E-post: deti@ochrance.cz

Lapsed saavad ombudsmani poole pöörduda mitmel viisil, näiteks tavakirjaga, mis saadetakse postiga või tuuakse isiklikult ombudsmani büroosse (*Veřejná ochránkyně práv*) aadressil Údolní 39, 602 00 Brno, või kasutades [interaktiivset vormi](#) ja täites selle vastavalt juhistele, e-kirjaga aadressil deti@ochrance.cz või isiklikult ombudsmani aadressil, kus laps saab probleemi arutada ombudsmani büroo juristiga, kes selle kirja paneb.

Elkõige tuleks kaebuses selgelt osutada:

- kelle või mille kohta laps kaebuse esitab (sealhulgas vähemalt selle asutuse või muu institutsiooni või isiku nimi, kellega laps kokku puutus);
- lapse täielik nimi, sünniaeg ja elukoht;
- probleemi kirjeldus;

- kontaktandmed, st telefoninumber, e-posti ja postiaadress.

Ombudsman võib last aidata nt juhul, kui

- sotsiaaltöötaja kuritarvitab ametiseisundit;
- kohtumenetlus võtab kaua aega;
- kohtunik käitub sobimatult;
- last koolis kiusatakse;
- last ei võetud kooli;
- lastekodus on ebatavaliselt range kord, kiusamine jms;
- lapse vanemad ei ole saanud sotsiaaltoetusi;
- ametiasutused on lapse vanavanemate pensioni valesti arvutanud;
- ehitusamet ei tegele hoone halva (ehitusliku ja tehnilise) seisukorraga või kui naaber ehitab ilma loata;
- ametiasutused ei takista prügi ladustamist keelatud kohta;
- mittetoimiva toote kohta esitatud kaebust ei ole käsitletud.

Seevastu ei tohi ombudsman näiteks:

- muuta kohtuotsust;
- sekkuda Tšehhi Vabariigi politsei uurimisse (sellega seoses on teatavad volitused prokuröriil, kes teeb politsei tegevuse üle järelevalvet);
- sekkuda inimestevahelistesse isiklikesse vaidlustesse (nt naabritevahelised vaidlused maa üle, lapsevanemate või muude pereliikmete vahelised vaidlused) – nende küsimustega tuleb pöörduda kohtusse.

Asutused, mis annavad abi diskrimineerimisohvritele

Ombudsman

Údolní 39
Brno, 602 00

Telefon: +420 542 542 111
Faks: +420 542 542 112

E-post: podatelna@ochrance.cz

Ombudsmani seaduse (*zákon o veřejném ochránci práv*) kohaselt annab ombudsman diskrimineerimisohvritele metodilist abi:

- hindab, kas vaatlusalune käitumine võib diskrimineerimisvastase seaduse (*antidiskriminační zákon*) kohaselt tegelikult kujutada endast diskrimineerimist;
- annab diskrimineerimisohvritele nõu, kuidas edasi tegutseda, kelle poole pöörduda ja kuidas esitada kaebus diskrimineerimisvastase menetluse algatamiseks.

Kui isik esitab ombudsmanile taotluse diskrimineerimist uurida, peab ta väidetavat diskrimineerivat käitumist võimalikult täpselt kirjeldama ning lisama taotlusele mis tahes tõendid, mis võivad diskrimineerimise toimumist kinnitada.

Isikuandmete kaitse büroo (*Úřad pro ochranu osobních údajů*)

[Isikuandmete kaitse büroo](#)

Pplk. Sochora 27
170 00 Prague 7

Telefon: +420 234 665 111

Faks: +420 234 665 444

E-post: posta@uouu.cz

Isikuandmete kaitse büroo on sõltumatu asutus, mis:

- valvab seadusjärgsete kohustuste järgimise üle isikuandmete töötlemisel;
- peab isikuandmete töötlemiseks volitatud üksuste registrit;
- võtab vastu kodanike kaebusi seadusrikkumiste kohta;
- annab konsultatsioone isikuandmete kaitse kohta.

Büroo tegevus on määratud kindlaks seadusega nr 101/2000, milles käsitletakse isikuandmete kaitset ja muudetakse teatavaid seadusi, ja teatavate muude seadustega.

Isikuandmete kaitse seaduse eesmärk on tagada inimestele põhiõiguste ja -vabaduste hartaga ette nähtud õigus kaitsele lubamatu sekkumise eest isiklikku ja eraellu ning isikuandmete lubamatu kogumise, avaldamise ja muu väärkasutamise eest.

Kui keegi avastab või tal on põhjust kahtlustada, et tema isikuandmeid töödeldakse, rikkudes tema õigust isikliku ja eraelu kaitsele ning rikkudes isikuandmete kaitse seadust (näiteks kui töödeldavad isikuandmed ei ole täpsed või kui neid kasutatakse muul kui sellel eesmärgil, milleks neid taotleti) on tal õigus esitada büroole kaebus.

Kaebus, milles juhitakse tähelepanu isikuandmete kaitse seaduse võimalikule rikkumisele, peaks sisaldama järgmist:

- selle isiku andmeid, keda kahtlustatakse isikuandmete kaitse seaduse rikkumises;
- sellise tegevuse kirjeldus, mis hõlmab isikuandmete kaitse seadust rikkuvat isikuandmete töötlemist;
- viide isikuandmetele (või vähemalt nende kategooriatele), mida on töödeldud isikuandmete kaitse seadust rikkudes;
- dokumendid või muud materjalid (või nende koopiad), millega dokumenteeritakse seost teataja (kaebuse esitaja) ja selle isiku vahel, kes on tema isikuandmeid ebakorrektselt töödelnud;
- dokumendid või muud materjalid (või nende koopiad), mille alusel võib tuvastada, et isikuandmete kaitse seadust on rikutud;
- mis tahes viited kättesaadavatele vahenditele, mis võivad kirjeldatud asjaolusid kinnitada;
- teataja (kaebuse esitaja) kontaktandmed.

Kaebuse saab büroole esitada ka anonüümselt või elektroonselt.

Kaebuse esitaja ei osale võimalikus sellest tulenevas haldusmenetluses, kuid teda võidakse kutsuda tunnistajaks.

Muud spetsialiseerunud asutused

Peamine asutus, kuhu füüsilised isikud võivad põhiliste inimõiguste rikkumise korral pöörduda, on ombudsman. Teised selle valdkonna organid on näiteks

siseministeeriumi haldusalas olev pagulaste tarbeks kasutatavate rajatiste haldamise keskus (*Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra*)

<http://www.suz.cz/>

Lhotecká 7
143 01 Prague 12

Telefon: +420 974 827 118

Faks: +420 974 827 280

E-post: podatelna@suz.cz

Pagulaste tarbeks kasutatavate rajatiste halduskeskus on riigiasutus, mis allub avaliku korra ja julgeoleku eest vastutavale aseministrile (*náměstek ministra vnitra pro veřejný pořádek a bezpečnost*). See teeb koostööd valitsus- ja rahvusvaheliste asutustega, kohaliku omavalitsuse organitega ja valitsusväliste organisatsioonidega. Samuti haldab see välisriigi kodanikele mõeldud kinnipidamisasutusi ja on alates 2009. aastast hoidnud piirkondade pealinnades töös välisriigi kodanike lõimumist toetavate keskuste võrgustikku.

Tšehhi Vabariik kasutab keskust majutuse ja muude teenuste pakkumiseks varjupaigataotlejatele, pagulastele ja kinnipeetavatele välisriigi kodanikele seaduse nr 326/1999 (mis käsitleb välisriigi kodanike elamist Tšehhi Vabariigis) ning seaduse 325/1999 (mis käsitleb varjupaika) alusel. Keskuse eesmärk on pakkuda sellistele isikutele asjakohaseid ja väärikaid tingimusi.

Tšehhi Vabariigi puuetega isikute riiklik nõukogu (*Národní rada osob se zdravotním postižením ČR, z.s.*)

Partyzánská 7
170 00 Prague 7 - Holešovice
Telefon: 266 753 421
E-post: nrzpcr@nrzp.cz

Riiklik puuetega isikute nõukogu on 11. detsembril 2014 registreeritud riiklik ühendus, kes esindab puuetega inimeste huve riigi ja avaliku sektori asutustega suhtlemisel. Riikliku nõukogu roll on aidata kaasa puuetega inimeste lõimimisele ühiskonda ning järjepidevalt kaitsta nende inimõigusi. See on puuetega inimestega tegeleva valitsuskomisjoni peamine nõuandev organ.

Selle prioriteetid on lisaks ka järgmised:

- puuetega inimeste organisatsioonide koordineerimine ühist huvi pakkuvates küsimustes;
- üldsuse teavitamine puuetega seotud küsimustest;
- puuetega inimeste vastaste diskrimineerimisjuhtumite seire;
- puuetega inimeste elu parandavate projektide rakendamine;
- piirkondlikul tasandil planeerimine puuetega inimestele võrdsete võimaluste loomiseks;
- professionaalsete nõustamiskeskuste riikliku võrgustiku tööshoidmine;
- publikatsioonide, ajakirjade ja teabematerjalide avaldamine.

Muu

Tšehhi Vabariigis on mitu mittetulundusorganisatsiooni, mis tegelevad inimõiguste küsimustega ja aitavad inimesi inimõiguste rikkumise korral.

Välismaalaste lõimimise keskus (*Centrum pro integraci cizinců, o.p.s.*)

<https://www.cicops.cz/en/>

Pernerova 32/10, 186 00, Prague 8
E-post: info@cicpraha.org

Välismaalaste lõimimise keskus on kodanikuühendus, mis asutati 2003. aastal, et aidata välismaalastel Tšehhi ühiskonda lõimuda.

See keskendub Tšehhi Vabariigis pikaajaliselt või alaliselt elavatele välismaalastele mõeldud organisatsiooni- ja kogukonnapõhistele sotsiaalteenustele ja haridusprogrammidele. Keskusel on filiaalid kõigis Tšehhi maakondades, põhirõhk on aga Prahale ja Kesk-Böömimaale. Organisatsioon on registreeritud sotsiaalteenuste osutajana vastavalt sotsiaalteenuste seadusele (*zákon o sociálních službách*) ning sel on vabatahtliku teenistuse seaduse (*zákon o dobrovolnické službě*) kohane akrediteering.

Organisatsiooni põhitegevus hõlmab järgmist:

- sisserändajatele mõeldud sotsiaalse nõustamise pakkumine alalistest ja pikaajalistest elanikest välisriigi kodanikele ja rahvusvahelise/täiendava kaitse saajatele;
- karjäärinõustamise ja arenguprogrammide ning tegevuste pakkumine sisserändajatele, et aidata neil tööturule siseneda;
- madala lävendiga (avatud) tšehhi keele kursuste ja muude spetsiaalsete tšehhi keele kursuste korraldamine välismaalastele, sealhulgas uute ja edumeelsete õpetamismeetodite väljatöötamine;
- muu haridustegevuse korraldamine (tšehhi keele ja võõrkeelte õpetajate väljaõpe, võõrkeelte õpetamine, õpetajate täiendkoolitus, juhendamine, arvutikursused jne);
- vabatahtlike programm – individuaalse koostööna toimuv mentorlus klientide ja vabatahtlike vahel ning puhke- ja ühistegevuse, kohtumiste, arutelude, teemaõhtute jne korraldamine);

- teavitustegevus – seminarid, teabematerjalid.

Kõigi programmide eesmärk on võimaldada sisse­rändajatel elada Tšehhi Vabariigis iseseisvat ja väärikat elu, tagades samas, et nad on teadlikud kohalikest seadustest ja inimestevahelise suhtluse ja käitumise reeglitest ning järgivad neid. Nad edendavad vastuvõtva ühiskonna poolset mõistmist, abivalmidust ja austust iga sisse­rändaja suhtes.

■ Viimati uuendatud: 17/12/2021

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.